

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH, na osnovu člana 14. stav (1) tačka n) Zakona o Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br.: 19/07, 20/07 i 02/08) i odredbe člana 116. Zakona o Sudskoj policiji Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 03/21) , na ____ redovnoj sjednici održanoj dana ____ godine donosi sljedeći

PRAVILNIK O UPOTREBI SREDSTAVA PRINUDE SUDSKE POLICIJE BRČKO DISTRIKTA BIH

DIO PRVI - OPŠTE ODREDBE

Član 1 (Predmet pravilnika)

Pravilnikom o upotrebi sredstava prinude (u daljem tekstu:Pravilnik), utvrđuju se definicije, vrste, obuka, uslovi i način upotrebe sredstava prinude, izvještavanje, dokumentovanje, ocjena zakonitosti, evidentiranje upotrebe sredstava prinude od strane službenika Sudske policije Brčko distrikta BiH (u daljem tekstu: službenik sudske policije).

Član 2 (Cilj i srazmjernost)

(1) Službenici sudske policije Brčko distrikta BiH upotrijebljavaju sredstva prinude radi ostvarivanja zakonitog cilja, srazmjerno stepenu otpora osobe.

(2) Službenici sudske policije će u konkretnim okolnostima, upotrijebiti ono sredstvo prinude koje garantuje uspješno obavljanje službenog zadatka, uz najblaže posljedice po osobu prema kojoj se upotrebljava.

Član 3 (Naređenja i upozorenja)

(1) Službenici sudske policije će prije upotrebe sredstava prinude da se predstave kao službenici sudske policije, izdaju naređenje i upozorenje osobi prema kojoj upotrebljavaju sredstva prinude, osim ako bi to ugrozilo sigurnost službenika sudske policije ili druge osobe, ili bi to bilo očigledno neprimjereno ili besmisleno u konkretnim okolnostima.

(2) Pod naređenjem i upozorenjem za upotrebu sredstava prinude podrazumijeva se verbalno upozorenje (jasno i glasno izgovaranje naredbe i upozorenja), kao i vizuelno upozorenje (stavljanje sredstva prinude u položaj za upotrebu, vađenje oružja iz futrole, repetiranje i sl.), odnosno preduzimanja radnji koje predhode upotrebi sredstava prinude.

Prilikom upotrebe sredstava prinude službenici sudske policije vode računa o životu, zdravlju i ljudskom dostojanstvu čovjeka i o imovini fizičkih i pravnih osoba.

Član 4 (Medicinska pomoć)

(1) Službenici sudske policije će bez odlaganja pružiti prvu pomoć ili osigurati pružanje medicinske pomoći vidno povrijeđenoj osobi.

(2) Medicinska pomoć će se osigurati i na zahtjev osobe prema kojoj su upotrijebljena sredstva prinude.

(3) Pružanje medicinske pomoći će se ponuditi i osobi, prema kojoj su upotrijebljena sredstva prinude a koja nema vidljivih povreda.

DIO DRUGI - DEFINICIJA POJMOVA

Član 5 (Značenje pojmova)

Pojedini pojmovi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju slijedeće značenje:

a) "**otpor**" je verbalna ili fizička radnja osobe koje se suprotstavlja zakonitom naređenju službenika sudske policije, izdatom radi izvršenja službene radnje;

b) "**aktivan otpor**" postoji kada osoba pruža otpor upotrebom oružja, oruđa, drugih predmeta ili fizičke snage (otima se, hrva se, gura se, zaklanja se iza raznih predmeta i sl.), ili podstiče druge osobe na otpor i na taj način onemogućava službenika sudske policije da izvrši službenu radnju;

c) "**pasivan otpor**" postoji kada se osoba ogлуši o poziv ili zakonito naređenje službenika sudske policije ili se stavi u takav položaj (legne, klekne, uhvati se za neki predmet i sl.) kojim onemogućava izvršenje službene radnje;

d) "**napad**" je svaka neposredna primjena sile kojom se ugrožavaju život ili zdravlje službenika sudske policije, osobe prema kojoj se izvršava nalog suda, osobe koju službenici sudske policije štite ili materijalna dobra koja sudska policija osigurava;

e) "**vezivanje**" je radnja kojom službenik sudske policije vezivanjem ruku ili nogu ograničava pokretljivost tijela lica i stavlja lice pod kontrolu;

f) „**vatreno oružje**“ podrazumjeva službeno naoružanje sudske policije iz kojeg se pomoću potisnog djelovanja barutnih plinova, izbacuje kroz cijev zrno, kugla, sačma ili drugi projektil;

DIO TREĆI - VRSTE SREDSTAVA PRINUDE

Član 6 (Vrste sredstava prinude)

Kao sredstva prinude, u skladu sa ovim Pravilnikom, podrazumijevaju se:

- a) fizičku snagu;
- b) službenu palicu;
- c) sredstva za vezivanje;
- d) sredstva za privremeno onesposobljavanje;
- e) hemijska sredstva za privremeno onesposobljavanje osoba;
- f) vatreno oružje.

DIO ČETVRTI – OBUKA I USLOVI ZA UPOTREBU SREDSTAVA PRINUDE

Član 7 (Obuke)

(1) Službenici sudske policije ovlašteni su da u skladu sa ovim Pravilnikom koriste samo ona sredstva prinude za čiju upotrebu su prošli osnovnu obuku.

(2) Službenici sudske policije su dužni da kroz teoretsku i praktičnu stalnu obuku održavaju potreban nivo znanja i sposobnosti za upotrebu sredstava prinude.

Član 8 (Uslovi za upotrebu vatrenog oružja)

(1) U slučaju da službenici sudske policije upotrebom drugih sredstava prinude, ne mogu osigurati zaštitu, odnosno izvršenje službenog zadatka, mogu upotrijebiti vatreno oružje, ako drugačije ne mogu :

- a) zaštitu živote koje su dužni štiti,
- b) odbiti neposredni napad kojim se ugrožava život službenika sudske policije ili život drugih lica koje su dužni štiti,
- c) spriječiti bijeg osumnjičenog, optuženog ili osuđenoga kojeg osiguravaju, dovode ili sprovode, ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ta osoba upotrijebiti vatreno oružje protiv druge osobe, ili ako na to ukazuje način izvršenja, posljedica ili druge okolnosti krivičnog djela, koje je ta osoba počinila.

(2) Kao neposredni napad kojim se ugrožava život službenika sudske policije ili život osoba koje je službenik dužan štiti, smatra se istovremeni protivpravni:

- a) napad ili pokušaj napada vatrenim oružjem;
- b) napad opasnim oruđem ili drugim predmetom kojim se može ugroziti život;
- c) napad koji istovremeno vrše dvije ili više osoba;

- d) napad na mjestu i u vrijeme, kada se objektivno, ne može očekivati pomoć;
- e) napad očigledno fizički snažnije osobe ili osobe koja se služi posebnim vještinama.

Član 9

(Uslovi za upotrebu drugih sredstava prinude)

(1) Službenici sudske policije će upotrijebiti druga sredstva prinude samo onda kada je to neophodno:

- a) da spriječe napad na službenike sudske policije;
- b) da spriječe napad na osobu koju su dužni da štite;
- c) da spriječe otpor osobe prema kojoj se izvršava nalog suda;
- d) da spriječe otpor osobe koja ometa izvršenje službenog zadatka;
- e) da spriječe bijeg osobe koju prinudno dovode, odnosno sprovode;
- f) da spriječe bijeg zadržane, pritvorene, odnosno osobe lišene slobode;
- g) da spriječe samopovrjeđivanje osobe prema kojoj se izvršava nalog suda;
- h) da spriječe prouzrokovanje materijalne štete na objektima i drugoj imovini koju osiguravaju.

Član 10

(Ograničenja)

(1) Sredstva prinude se ne mogu upotrijebiti prema maloljetnicima, očigledno bolesnim, starim i iznemoglim osobama, teškim invalidima i ženama čija je trudnoća vidljiva.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, službenik Sudske policije može upotrijebiti sredstva prinude i prema tim osobama, ako neka od tih osoba vatrenim oružjem, oruđem ili drugim opasnim predmetima neposredno ugrožava život službenika Sudske policije, život osobe koja se štiti ili život osobe prema kojoj se izvršava nalog.

DIO PETI - NAČIN UPOTREBE SREDSTAVA PRINUDE

Član 11

(Način upotrebe fizičke snage)

(1) Pod upotrebom fizičke snage smatraju se zahvati, udarci, bacanja i druge vještine odbrane ili napada, kojima se osoba primorava na poslušnost.

(2) Kada osoba pruža pasivan otpor službenici sudske policije će po pravilu upotrijebiti fizičku snagu.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, službenici sudske policije mogu upotrijebiti i druga sredstva prinude, kada upotreba fizičke snage ne daje rezultate.

(4) Službenici sudske policije dužni su da prestanu sa upotrebom fizičke snage kad prestane otpor, odnosno napad.

Član 12

(Način upotrebe službene palice)

(1) Službena palica se upotrebljava onda kada upotreba fizičke snage nije dala rezultate ili se ista nije mogla efikasno upotrijebiti.

(2) Pod upotrebom službene palice podrazumijeva se izvođenje blokada i udaraca palicom.

(3) Službenik sudske policije, po pravilu neće službenom palicom izvoditi udarce u predjelu vitalnih dijelova tijela, izuzev, kada je to neophodno radi sprječavanja napada kojim je ugrožen njegov život ili život druge napadnute osobe.

(4) Službena palica se, po pravilu, ne upotrebljava radi savladavanja pasivnog otpora, osim ako nema drugih mogućnosti da se takav otpor savlada ili ako predhodna upotreba fizičke snage nije dala rezultate.

Član 13

(Način upotrebe sredstava za vezivanje)

(1) Službenici sudske policije sredstva za vezivanje upotrebljavaju radi ograničavanja pokretljivosti tijela osobe, naročito ruku i nogu.

(2) Pod sredstvima za vezivanje smatraju se lisice za ruke, lisice za ruke sa pojasom, lisice za noge, lisice za ruke i noge, plastične zatege i trake.

(3) Službenici sudske policije su obavezni izvršiti vezivanje osobe, prilikom poduzimanja radnji dovođenja ili sprovođenja privremeno zadržanih, pritvorenih ili osuđenih osoba.

(4) Ako službenici sudske policije nemaju kod sebe neko od sredstava za vezivanje navedenih u stavu 2. ovog člana, mogu za vezivanje osobe upotrijebiti i drugo pogodno priručno sredstvo.

(5) Više od dvije osobe se neće vezati zajedno, niti će se zajedno vezati odrasli i maloljetnici, niti osobe suprotnog pola.

Član 14

(Sredstva za privremeno onesposobljavanje)

(1) Službenici sudske policije mogu upotrijebiti sredstva za privremeno onesposobljavanje ako prethodna upotreba fizičke snage i palice nije dala rezultate ili se ista ne mogu efikasno upotrijebiti.

(2) Pod sredstvima za privremeno onesposobljavanje smatraju se sredstva koja proizvode elektro šok i druga sredstva, koja ne sadrže hemijske materije, a svojim djelovanjem kod osobe izazivaju trenutnu onesposobljenost.

(3) Upotreba sredstava za privremeno onesposobljavanje, prema životinjama koje prijetе da ugroze zdravlje i živote službenika sudske policije ili osoba koja se štite, ne smatra se upotrebom sredstava prinude u smislu ovog Pravilnika, ali će o istoj, službenik sudske policije sačiniti službenu zabilješku i dostaviti je nadređenom rukovodiocu u roku od 24 sata.

Član 15

(Način upotrebe hemijskih sredstava)

(1) Službenici sudske policije mogu upotrijebiti hemijska sredstva ako se sa upotrebom blažih sredstava prinude ne može postići rezultat ili se ista ne mogu efikasno upotrijebiti.

(2) Pod hemijskim sredstvima smatraju se sredstva za raspršivanje hemijskih materija.

(3) Hemijske materije su materije sintetičkog, biološkog ili prirodnog porijekla, koje svojim djelovanjem kod osobe izazivaju trenutnu onesposobljenost.

(4) Prije upotrebe hemijskih sredstava, o tome će se zavisno od mogućnosti, upozoriti osoba prema kojoj se koristi i pozvati da postupi po izdatom naređenju. Ako to ne učini i nakon ponovljenog upozorenja, upotrijebiti će se hemijsko sredstvo.

(5) Upotreba hemijskih sredstava, prema životinjama koje prijetе da ugroze zdravlje i živote službenika sudske policije ili osoba koje se štite, ne smatra se upotrebom sredstava prinude u smislu ovog Pravilnika, ali će o istoj službenik sudske policije sačiniti službenu zabilješku i dostaviti je nadređenom rukovodiocu u roku od 24 sata.

Član 16

(Upotreba vatrenog oružja)

Pod upotrebom vatrenog oružja u smislu ovog Pravilnika, smatra se usmjeravanje vatrenog oružja prema osobi.

Član 17

(Bještvo osobe)

(1) Kada su ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja iz člana 8. ovog Pravilnika i osoba počne da bježi, službenici sudske policije će pokušati da ga zaustave, uz istovremeni poziv: "Stoj, sudska policija, pucat ću".

(2) Ako osoba ne stane, službenici sudske policije će ponoviti poziv, pa ako osoba ni na ponovljeni poziv ne stane, službenici sudske policije će upotrijebiti vatreno oružje.

(3) Noću, u gustoj magli, na nepreglednom terenu ili u šumi, kao i kada osoba bježi prema šumi ili u pravcu objekta gdje se može sakriti, vatreno oružje može se upotrijebiti i poslije prvog poziva osobi da stane.

(4) Službenici sudske policije će pri upotrebi vatrenog oružja dati osobi dovoljno vremena da poslušati upozorenje i postupi po naređenju, izuzev ako konkretne okolnosti diktiraju potrebu za neodložnom akcijom, radi zaštite života službenika sudske policije ili druge osobe.

Član 18 (Ograničenja upotrebe vatrenog oružja)

(1) Ako je to u konkretnim okolnostima moguće, službenici sudske policije neće usmjeravati hite u vitalne dijelove tijela.

(2) Službenici sudske policije neće ispaljivati metke upozorenja.

(3) Pri upotrebi vatrenog oružja službenici sudske policije dužni su da čuvaju živote drugih osoba.

(4) Ako osoba bježi prema okupljenim građanima, pa postoji opasnost da bi neko od građana, od upotrebe vatrenog oružja mogao biti povrijeđen, službenici sudske policije ne smiju upotrijebiti vatreno oružje.

(5) Službenici sudske policije ne smiju upotrijebiti vatreno oružje protiv vozila u pokretu, osim, ako se to vozilo koristi kao sredstvo neposrednog napada prema službenicima sudske policije, osobi koja se štiti i objektu koji se osigurava, ili ako je to neophodno radi sprječavanja neposrednog napada u slučaju pucanja iz vozila na službenike sudske policije, osobe koje se štite i objekte koji se osiguravaju.

Član 19 (Samoinicijativna ili upotreba po naređenju)

(1) Službenici sudske policije mogu da upotrijebe vatreno oružje samoinicijativno ili po naređenju neposrednog rukovodioca.

(2) Službenici sudske policije koji obavljaju poslove i zadatke u sastavu patrole, tima ili grupe mogu da upotrijebe vatreno oružje samo po naređenju neposrednog rukovodioca, izuzev, ako je upotreba vatrenog oružja jedino sredstvo za odbranu od neposrednog napada i opasnosti, tada oružje mogu da upotrijebe i prije izdatog naređenja.

(3) Naređenje za upotrebu vatrenog oružja neposredni rukovodilac može izdati samo na licu mjesta i u skladu sa članom 8. ovog Pravilnika.

(4) Službenici sudske policije dužni su da upotrijebe vatreno oružje po naređenju neposrednog rukovodioca, osim ako bi time počinili krivično djelo.

Član 20
(Šta se ne smatra upotrebom vatrenog oružja)

Upotreba vatrenog oružja pucanjem u zrak radi signalizacije i traženja pomoći, kao i upotreba vatrenog oružja prema životinjama, koje neposredno ugrožavaju živote službenika sudske policije ili osobe koja se štiti, ne smatra se upotrebom vatrenog oružja u smislu ovog Pravilnika, ali će o istoj službenik sudske policije sačiniti službenu zabilješku i dostaviti je nadređenom rukovodiocu u roku od 24 sata.

DIO ŠESTI - IZVJEŠTAVANJE, DOKUMENTOVANJE I OCJENA ZAKONITOSTI
UPOTREBE SREDSTAVA PRINUDE

Član 21
(Pismeni izvještaj)

(1) O svakoj upotrebi sredstava prinude, u skladu sa ovim Pravilnikom, službenici sudske policije koji su upotrijebili sredstvo prinude, dužni su podnijeti komandiru detaljan pismeni izvještaj, prije nego što napuste radno mjesto ili završe smjenu u toku koje je došlo do upotrebe sredstava prinude.

(2) O upotrebi sredstva za vezivanje, kada se ona upotrebljavaju u skladu sa članom 13. stava (3) ovog Pravilnika, neće se sačinjavati izvještaj, ali su službenici sudske policije, upotrebu sredstava za vezivanje, obavezani evidentirati u službenom izvještaju, koji sačinjavaju po osnovu radnog naloga za izvršenje konkretnog zadatka.

Član 22
(Izvještaj o upotrebi sredstava prinude)

(1) Službenici sudske policije koji u toku vršenja dužnosti upotrijebe sredstva prinude, dužni su odmah, usmeno informisati komandira Sudske policije Brčko distrikta BiH.

(2) Izvještaj o upotrebi sredstava prinude sadrži sljedeće podatke:

- a) identifikacioni podaci o službeniku sudske policije koji je upotrijebio sredstva prinude;
- b) datum, vrijeme i mjesto upotrebe sredstava prinude;
- c) identifikacioni podaci o osobi prema kojoj su upotrijebljena sredstva prinude;
- d) pravni osnov, uslov upotrebe sredstava prinude;
- e) opis poslova i zadataka kojom prilikom su upotrebljavana sredstva prinude;
- f) priroda pruženog otpora osobe prema kojoj su upotrijebljena sredstva prinude;
- g) vrstu, redosljed i intenzitet upotrijebljenih sredstava prinude;
- h) priroda i težina tjelesne povrede nanesene osobi prema kojoj su upotrijebljena sredstva prinude, odnosno službeniku sudske policije sa podacima o datumu, vremenu i mjestu pružene medicinske pomoći;
- i) podatke o pričinjenoj materijalnoj šteti prouzrokovanoj usljed upotrebe sredstava prinude,

- j) identifikacione podatke o svjedocima događaja;
- k) podaci o obavještanju nadležnog policijskog organa ili tužilaštva o uviđaju na licu mjesta;
- l) detaljan činjenični opis upotrebe sredstava prinude;
- m) vrijeme podnošenja i potpis podnosioca izvještaja;
- n) vrijeme prijema, identifikacioni podaci i potpis rukovodnog službenika i
- o) napomene.

Član 23

(Opravdanost upotrebe sredstava prinude)

(1) Komandir Sudske policije, nakon pregleda, izvještaj o upotrebi sredstava prinude potpisuje, te u roku od 24 sata, od završetka smjene u kojoj su upotrijebljena sredstva prinude, jedan primjerak izvještaja dostavlja predsjedniku Pravosudne komisije.

(2) Komandir Sudske policije u roku od tri dana od dana potpisivanja izvještaja o upotrebi sredstava prinude, svoje mišljenje o opravdanosti upotrebe sredstava prinude dostavlja predsjedniku Pravosudne komisije.

(3) Uz mišljenje iz stava (3) ovog člana dostavljaju se svi relevantni dokazi o utvrđenom činjeničnom stanju, neophodni za donošenje odluke o zakonitost upotrebe sredstava prinude.

Član 24

(Utvrđivanje činjenica o upotrebi sredstava prinude)

Postupak utvrđivanja činjenica o upotrebi sredstava prinude obuhvata: obavljanje razgovora i uzimanje izjava na zapisnik od službenika sudske policije koji su upotrijebili sredstva prinude i osoba koje mogu dati korisna saznanja o upotrebi sredstava prinude i prikupljanje dokumentacije vezane za upotrebu sredstava prinude (npr. naredba suda, dnevni raspored službe, radni nalog, operativni plan postupanja, izvještaj o upotrebi sredstava prinude, službena zabilješka, potvrda o oduzetim predmetima, tonski i video zapis i dr.).

Član 25

(Nemogućnost podnošenja izvještaja)

(1) Ako je službenik sudske policije koji je upotrijebio sredstva prinude zbog povrede onesposobljen ili onemogućen da podnese izvještaj, izvještaj podnosi vođa patrole ili zamjenik komandira Sudske policije, u roku utvrđenom u članu 23. stav (1) ovog Pravilnika.

(2) Po oporavku od povreda, službenik sudske policije koji je upotrijebio sredstva prinude podnosi poseban izvještaj o upotrebi sredstava prinude, kojeg komandir Sudske policije dostavlja predsjedniku Pravosudne komisije.

Član 26
(Ocjena zakonitosti upotrebe sredstava prinude)

(1) O zakonitosti upotrebe sredstava prinude, odlučuje predsjednik Pravosudne komisije u roku od sedam dana od dana prijema mišljenja iz člana 23. stav (2) ovog Pravilnika.

Član 27
(Evidentiranje upotrebe sredstava prinude)

(1) Komandir Sudske policije vodi evidenciju o upotrebi sredstava prinude.

(2) Evidencija iz stava (1) ovog člana sadrži slijedeće rubrike:

- a) redni broj;
- b) ime i prezime službenika sudske policije koji je upotrijebio;
- c) datum upotrebe;
- d) ime i prezime osobe prema kojoj su upotrijebljena sredstva prinude;
- e) kratak opis načina na koji je upotrijebljena;
- f) ocjena o opravdanosti upotrebe i
- g) napomena.

DIO SEDMI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28
(Prestanak važenja ranijih propisa)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaju da važe Pravila o Sudskoj policiji od 24.01.2005.godine.

Član 29
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“.

PREDSJEDNIK
PRAVOSUDNE KOMISIJE

Safet Pizović

Broj: SuPK-03-____/21
Datum: _____.